Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет іноземної філології
Кафедра теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики
Луцький національний технічний університет
Кафедра іноземних мов

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології

Матеріали II Всеукраїнської заочної студентської науково-практичної конференції

Рівне – 2014

ББК 80
Ф 54
УДК 80

Філологічні витоки: Матеріали II Всеукраїнської заочної студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної іноземної філології» (22 квітня 2014 р.). – Рівне: РДГУ, 2014. – 540 с.

Редакційна колегія:

Михальчук Н.О., доктор психологічних наук, завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики, РДГУ;

Мартинюк А.П., кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов, ЛНТУ;

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики, РДГУ.

Рецензенти:

Воробйова Л.М., кандидат філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та славістики РДГУ.

Гронь Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання іноземних мов.

Упорядник випуску:

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики, РДГУ.

Відповідальний за випуск:

Ніколайчук Г.І., кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології РДГУ.

Царук В.С.,
Касаткіна О.В.
Рівненський державний гуманітарний університет
Рівне

СЛОВА-КОЛЬОРОПОЗНАЧЕННЯ У СКЛАДІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Засвоюючи мову людина засвоює словесну форму мовної діяльності, мовний етикет, вчиться репродукувати власні переживання, відчуття, дії, долучається до національної ментальності. Фразеологія як частина мови яскраво виявляє самобутність мови, її специфічний колорит, лад народного мислення, зокрема образний. Коріння фразеології сягає живого мовлення, тому фразеологічні засоби мови є її національним обличчям, національним духом мови. Проблема відображення позамовної дійсності в фразеології, зокрема елементів матеріальної та духовної культури, особливо актуальна сьогодні, коли семасіологія приділяє велику увагу культурній зумовленості змістового боку мовних одиниць, їхній історичній, соціальній, етнічній співвіднесеності з нормами певної національної культури, коли дослідження мови стає неможливим поза історико-культурним контекстом, а мова є одним з основних засобів збереження етносу [1].

Фразеологізми з колірним компонентом досліджували у своїх працях такі вчені: Д.Ален, І.М.Бабій, Б.Берлін, О.П.Василевич, О.М.Дзівак, Г.Еліс, О.А.Зубач, П.Кей, В.І.Крепель, А.П.Крітенко, Т.Б.Парфьонова, О.П.Пророченко, Р.М.Фрумкіна та багато інших.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу фразеологізмів, що містять у своїй структурі колірній компонент, у конотативному та семантичному аспектах.

Метою статті є аналіз семантичних особливостей вживання колоронімів у складі фразеологічних одиниць (ФО) в англійській мові.

Оскільки ФО утворюються в мовленні і відображають ті явища та предмети, що безпосередньо оточують людей, то люди, у свою чергу, надають їм тих чи інших характеристик, в тому числі й ознак за кольором. Отже, цілком закономірно, що у

деяких фразеологізмах, які увиразнюються, емоційно забарвлюють образність в мовленні, саме колір є складовою частиною. Колір допомагає створити яскраві зорові образи з сухих абстракцій, що робить мовлення барвистим, соковитим та емоційно насиченим. Колір є психологічним, емоційним, культурним аспектом, і з його допомогою передається емоційний стан людини, її позитивні та негативні риси характеру, різні соціальні та культурні явища, а також менталітет того чи іншого народу [2, 56].

Автори розвідок про слова-кольоропозначення у складі фразеологічних одиниць використовують терміни: кольорові зазначення (А.А.Брагіна), позначення кольору (Н.Ф.Пелевіна), кольорові прикметники (Є.В.Рахіліна), імена кольору (Р.М.Фрумкіна), кольоропозначення (Р.В.Алімпієва), колороніми, кольорові номени (І.О.Голубовська) тощо.

Колороніми (від лат. *color* – колір, гр. *onima* – ім'я) розуміють як лексичні одиниці, денотативного значення, в яких є ознака кольору [1]. Функції колоронімів у складі фразеологічного звороту варіюються від простого найменування барви, наприклад: *red in the face* «почервонілий», *a red card* «червона картка», *to paint the town red* «пити – гуляти», *to catch smb. red-handed* «впіймати когось на гарячому» до засобів відображення емоційно-експресивних значень, наприклад: *to paint the town red* «пити-гуляти», *to catch smb. red-handed* «спіймати когось на гарячому».

Як показало дослідження, в англійській мові найбільшу кількість становлять ФО з колоронімом *black* (24,71%). На другому місці фраземи з компонентом *blue* (16,86%). Далі у порядку зменшення йдуть такі назви кольорів як *white* (15,01%), *red* (14,31%), *green* (9,47%), *yellow* (6,47%), *rosy, pink* (3,24%), *gray* (2,78%), *brown* (2,54%), *purple* (0,69%), *orange* (0,23%).

Серед ФО зустрічаються і такі, до складу яких входять два або більше колоронімів. Вони становлять 3,69% проаналізованих фразем [6, 72].

Мовні одиниці, які використовуються для вираження колірних відчуттів, дуже неоднорідні, що дозволяє класифікувати їх за найрізноманітнішими критеріями.

Запропонована класифікація В.О.Шакирової та Н.В.Шелепової дає можливість класифікувати кольоропозначення за структурою, стилістичною віднесеністю, наявністю або відсутністю мотивації, аксіологічним навантаженням.

За структурою найменування кольоропозначення поділяються на:

- прості: *orange, sallow, white, vermilion;*
- похідні: *creamy, darkish, whitened, yellowness;*
- складні: *cherry-red, claret-coloured, grey-white, pink-and-whiteness;*
- складені: *colour of canary feathers, pale as death, gray as rats, Venetian gold.*

За стилістичною віднесеністю вони можуть бути зараховані до слів:

- з нейтральним забарвленням: *red, brown, green, white;*
- до поетичної лексики: *colour of old lace, ghost-green;*
- до простої мови: *rusty.*

За наявністю або відсутністю мотивації пропонується розділити мотивовані найменування і найменування, які такою мотивацією не володіють:

- до немотивованих одиниць відносяться наступні: *blue, black, yellow, red, grey, etc;*
- до мотивованих належать: *ivory-coloured, achromatic, colour of red wine, etc.* [5].

Таким чином, колір має величезне значення у житті сучасної людини. Дуже часто від нього залежить зміна настрою, емоцій і навіть фізичного самопочуття людей, що пояснює популярність кольоропозначень як предмету психологічних досліджень. Особливістю даної тематичної групи слів визнається те, що на відміну від інших груп слів, де почасти навіть сама тематична класифікація представляє безперечну складність, вони мають безпосереднє співвідношення з екстралінгвістичною реальністю – колірним спектром.

Оскільки ФО є мовною універсалією, то можна припустити, що в будь-якій мові існують фраземи, до складу яких входять назви кольорів, адже фразеологізми відображають реалії життя. Безсумнівно, для кожної мови буде різним

психологічне тлумачення кольорів, яке дасться взнаки при перекладі ФО. Розбіжності у сприйманні певним народом довкілля вплинуть на кількість фразем з одним і тим самим кольором у різних мовах [7, 35].

Входячи до складу фразеологізмів, назви кольорів у деяких випадках втрачають своє первинне значення (ознака кольору) і набувають зовсім інших семантичних відтінків. У певних ФО можна виокремити значення компонента, в інших же це неможливо, бо взаємодія всіх компонентів фраземи породжує її значення. Семантика кожного з компонентів по-різному виявляється в різних типах ФО. Для виявлення певних закономірностей в межах одного типу фраземи слід розподілити їх так, щоб наявно проступала деактуалізація компонента фразеологізму. Оскільки деактуалізація слова у складі ФО безпосередньо пов'язана з переосмисленням значення самого виразу, фразеологізми, до складу яких входить назва кольору, доцільно класифікувати за типами переосмислення [6, 155]:

- **фразеологізми-порівняння**: *as **black** as a raven, as **black** as a coal, like **blue** murder* «дуже швидко, щодуху», *as **white** as wool* «білий, як сніг, білосніжний», *as **white** as marble* «блідий, як полотно», *as **red** as a poppy* «ервоний, як маків цвіт», *as **red** as a cherry* «рум'яний», *as **green** as grass* «недосвідчений», *as **brown** as a berry* «зовсім темний, дуже загорілий, шоколадного кольору»;
- **фразеологізми-метафори**: *devil is not so **black** as he is painted* «не такий він вже поганий, як його зображують», *to depict in **black** colours* «представляти в поганому світлі», *things look **blue*** «справи погані, справи гіршають», *a bolt from the **blue*** «як грім серед ясного неба», *to hang out the **white** flag* «здатися, визнати себе переможеним», *not to care a **red** cent* «ані трохи не цікавитись», *in the **green** wood* «у розквіті сил», *to turn **yellow*** «злякатися, виявити малодушність», *to do **brown*** та *to do up **brown*** «доводити до кінця».
- **фразеологізми-метонімії:** ***black** coat* «священик, піп», ***red** coat* «англійський солдат», ***blue**-coat boy* «учень благородної школи», *the **green** cloth* «більярдний стіл», ***black** gold* «нафта»,

black bottle «отрута – назва посуду вживається замість вмісту», *priest of the* ***blue*** *bag* «адвокат», ***green****-eyed monster* «ревнощі».

Отже, кольоропозначення, що закріпилися у ФО англійської мови, відбивають загальні та етнокультурні знання та відомості. Образні підвалини фразеологічної семантики втілюють зв'язок мови з духовною та матеріальною культурою, хоча така взаємозалежність та взаємообумовленість не завжди перебуває на поверхні фразеологічного значення. Проте, для того, щоб адекватно використовувати ФО, необхідно брати до уваги не тільки етнокультурні маркери, а й розумові сутності глибинного рівня та високо ступеня абстрактності.

ЛІТРАТУРА

1. Алефіренко М.Ф. Проблема фразеологічного рівня мови / М.Ф.Алефіренко // Мовознавство. – 1984. – № 5. – С. 42–47.

2. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології / М.Ф.Алефіренко. – Харків: Видавництво при Харківському державному університеті видавничого об’єднання «Вища школа», 1987. – 136 с.

3. Арбекова Т.И. Лексикология английского языка (практический курс) / Т.И.Арбекова. – М.: Высшая школа, 1977. – 240 с.

4. Бурлакова В.В. Основы структуры словосочетания в современном английском языке / В.В.Бурлакова. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1975. – 565 с.

5. Єрченко П.Г. Класифікація фразеологічніх одиниць / П.Г.Єрченко // Іноземна філологія. – 1994. – Вип. 107. – С. 8–12.

6. Кунин А.В. Английская фразеология / О.В. Кунин. – М., 1990. – 276 с.

7. Кунин А.В. Курс фразеологии современного англійського языка / А. В. Кунин. – М.: Высш. шк., Дубна: Изд. цент «Фенікс», 1996. – 381с.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО 2

Секція 1. Фонетична, лексична та граматична системи мови і методи їх досліджень. 3

Артемчук А.О.
Мовні одиниці лексико-семантичного поля «досягнення» в англійській мові. …… 3

Бабій Д.П.
Роль Інтернету в утворені нових слів. ……. 8

Білик О.К.
Лінгвокультурний аспект асоціативного ряду зі значенням «колір». ……... 12

Білик О.К.
Оцінка в прислів'ях англійської мови. …… 17

Бурбига А.І.
Дослідження лексико-семантичного поля у лінгвістиці. …… 21

Вердух К.О.
Омонімія англійських термінів та особливості їх перекладу (на матеріалі словників). ……... 28

Гіль Н.В.
Вплив французьких запозичень на динаміку лексичної системи англійської мови. …… 35

Гнатюк К.О.
Етимологічна класифікація запозичень. …….. 39

Гутт О.О. Особливості терміносистеми готельного бізнесу. 45

Данченко В.В.
Role of foreign borrowings in the language of banking. …… 50

Денісова І.О.
Семантичні та прагматичні аспекти англійських та українських афоризмів. ……. 54

Івчик О.І.
Фразеологічні засоби вираження концепту «краса» в англомовній картині світу. …… 59

Касперська Д.Р.
Лінгвістичні особливості персональних оголошень в мережі «Інтернет» та періодичних виданнях. ……. 64

Літвіненко І.В. Структурно-семантична характеристика гендерного компоненту ідіом та прислів'їв в сучасній англійській мові. …… 68
Лобанова Ю.М.
Структура лексико-семантичних полів «любов» та «дружба» у німецькій мові. …… 74
Лопуга А.В.
Паремії як репрезентанти мовної картини світу. …… 78
Маринін Я.А.
Процес конверсії на сучасному етапі словотворення в англійській мові. …… 84
Оверчук В.В.
Особливості перекладу британських реалій в романі Джейн Остін «Гордість і упередження». …… 90
Омельчук О.Я. The Adjectives of Assessment in Modern English (on Lewis Carroll's Writing «Alice's Adventures in Wonderland»). …… 95
Панчук Т.І.
Статус прислів'їв/паремій у системі мови. …… 99
Плахотнюк А.С.
Семантика синього кольору у складі французьких фразеологічних одиниць. …….. 105
Приймак К.М.
Типи конвертування лексичних одиниць в сучасній англійській мові. …… 112
Радюк О.О.
Неологізми в сучасній британській англійській мові (на матеріалі молодіжних он-лайн видань SQ MAGAZINE, LIVE, MOUTH LONDON). …….. 117
Танькова А.В.
Тематико-ідеографічна систематизація німецьких флористичних фразеологічних одиниць. …….. 124
Угринюк Р.В., Ковальчук С.В.
Інвентаризація лексико-семантичної групи іменників на позначення гендерної приналежності в сучасній німецькій мові. …… 130

Устименко К.В.
Абревіатури в англомовних комп'ютерних текстах та особливості їх перекладу українською мовою. ……. 135
Царук В.С., Касаткіна О.В.
Слова-кольоропозначення у складі англійських фразеологічних одиниць. ……. 141
Чернюк К.С.
Неологізми сучасної англійської мови в сфері економіки та бізнесу. …… 146
Шмонова К.М.
Функціонування фразеологічних одиниць у німецькомовному дискурсі економічних статей. …….. 151
Яремчук Я.В.
Аналіз фразеологічних одиниць, що виражають відношення людини до праці (на матеріалі, української, англійської та німецької мов). ……... 155
Яцюк І.О.
Семантичні та функціональні характеристики англійських власних імен з опорою на етимологію (на матеріалі творів Агати Крісті). ……. 159

Секція 2. Іншомовна міжкультурна компетенція в аспекті сучасних досліджень. 167
Білецька А.О.
Роль заголовку в реалізації функціональних особливостей публіцистичного стилю. …… 167
Железняк Д.С.
Емотивні висловлювання оцінки адресата у комунікативній ситуації ревнощів. …….. 173
Коночук Н.Д.
Етнокультурний аспект паремій або народна мудрість як результат мовної картини світу. …….. 177
Литвиненко О.В.
Національні особливості ведення ділових перемовин в країнах Європи. …….. 182

Лобода Я.В.
Неоднорідність субкультур молодого покоління. …… 187
Лущан В.О.
Основні відмінності у вербальній та невербальній поведінці українців і представників англомовних лінгвокультур. …… 192
Манько О.О.
«Чоловіче» та «жіноче» як культурні концепти. …… 197
Марчук К.В.
Відтворення категорій культури в семантиці фразеологічних одиниць. …….. 203
Медведєва А.В.
Особливості автомобільної термінології української та німецької мов. …… 208
Остапюк К.В.
Способи відтворення торгових назв в іншомовному дискурсі. 212
Погоріла О.В.
Роль культурного інтелекту у професійній підготовці майбутніх фахівців банківської сфери. …… 216
Прус О.О.
Концепт ВЛАДА у сучасному французькому та українському газетному дискурсі. ……... 222
Рижак Ю.В.
Національна специфіка структурно-семантичної моделі фразеологічних одиниць. ……. 228
Сидор О.В.
Стилістичні характеристики компаративних фразеологічних одиниць із соматичним компонентом в англійській та українській мовах. ……. 234
Троцюк К.В.
Стилістичні функції фразеологізмів у засобах масової інформації (на матеріалі текстів журналу «Der Spiegel»). …… 239
Хоменко Ю.М.
Типологія комунікативних невдач. ……. 243

Секція 3. Актуальні проблеми літературознавства. 248
Афоніна Н.К.
Проблема жанрового визначення літературних форм інтерпретації шекспірівського сюжету у міжкультурному просторі (Дж. Апдайк «Гертруда і Клавдій»). …… 248
Бальбуза О.В.
Цикл про Земномор'я Урсули Ле Гуїн як фентезійний квест. .. 255
Безручко А.В.
Наративні особливості детективних оповідань Едгара Аллана По та Артура Конан Дойла. ……. 258
Волкова С.Ю.
Актуалізація концепту «тимчасовий притулок» у романі Вольфґанґа Хільбіґа «Das Provisorium». ……. 265
Калашникова В.І.
Ромен Гарі – борець за збереження моральної першооснови людства. …….. 269
Костюк Н.О.
Англомовна кіберпанкова антиутопія XXI ст. крізь призму постмодернізму. ……. 274
Мартинова М.О.
Тандем двох мистецтв: література та кіно. ……. 280
Менчинська І.Р.
Комедія інтриг як різновид комедії ситуацій у трилогії П'єра Бомарше. ……. 285
Мороз Л.М.
Специфіка жанрового генезису джесту у збірці «Кумедні оповідання майстра Скелтона, поета-лауреата». …… 288
Мосійчук Т.А.
Історія створення роману Артура Конан Дойля «Собака Баскервілів». ……... 296
Мурог А.О.
Феномен «Плаского Світу» Террі Пратчетта в контексті лінгвокультурологічного аналізу. …… 301

Нещадимова Д.С.
Проблематика та художні особливості творчості Жоржа Перека (на матеріалі романів «Речі» та «Життя спосіб вживання»). …… 305
Омельчук В.О.
Новелістика В.С.Моема: художні принципи, своєрідність змісту і форми. …… 311
Павлюк В.Г.
Інтертекстуальність як особливий засіб творення художнього полотна в творах Ієна Бенкса. …….. 316
Перішко В.Г.
Виховні мотиви в гіндімовній літературі для дітей. ……. 320
Потапенко Т.В.
Мовна репрезентація концепту «батьківщина» у романі Ренан Деміркан «Schwarzer Tee mit drei Stück Zucker». …….. 324
Романенко Д.О.
Авторська лексична система у творі Джона Руела Толкіна «Гобіт». ……... 327
Романчук І.В.
Особливості літературного стилю Агати Кристі. ……... 332
Савош К.А.
Художній переклад як діалогічна модель творчості. …….. 337
Савук О.В.
Алюзія як засіб репрезентації гамлетівського лейтмотиву у романі Айріс Мердок “Чорний принц”. …….. 341
Самборська М.В.
Особливості художнього світу Патріка Зюскінда (на матеріалі повісті «Голубка», п’єси «Контрабас» та оповідання «Потяг до глибини»). …….. 346
Сас А.Е.
Особливості індивідуального авторського стилю Едварда Олбі. …… 352
Сиротюк Т.А.
Засоби створення комічного у повісті Д.Д.Селінджера «Над прірвою в житі». ……. 357

Токар К.О.
Реалізація ґендерних стереотипів у художньому англомовному дискурсі. …… 361
Трофімчук М.В.
Поетика абсурду в драмі «День народження» Г.Пінтера. ……. 366

Секція 4. Новітні методики навчання іноземних мов. 374
Береза О.О., Гарах А.В., Денисенко В.К.
«Ротаційні трійки» як один із інтерактивних методів формування іншомовної компетенції у монологічному мовленні. ……. 374
Бурченя І.Л.
Використання комп'ютерних навчальних програм для ефективного навчання іншомовного спілкування. …… 377
Глух А.А. Інноваційні методи вивчення іноземних мов у ВНЗ. 384
Голубова К.Є., Зимовець О.А., Згонник Д.І.
Можливості використання методу «мозковий штурм» на уроці англійської мови в 8-му класі. …… 388
Гуд Ю.Р.
Характеристика репродуктивної граматичної навички. …… 395
Гуменюк Я.О.. Джава Н.А.
Автентичні тексти як ефективний засіб формування іншомовної комунікативної компетенції учнів старшої школи. 401
Дворак О.О.
Використання проектної методики у навчанні іноземних мов в ЗОШ. ……. 406
Здомищук А.В.
Інтерактивні методики для успішного вивчення іноземних мов. …….. 409
Івашкевич Е.Е.
Communicative approach in the process of English teachers' training. …… 414
Ілляшенко К.В., Кузьменко Ю.М., Колесник Т.М.
Використання інтерактивного методу «Ажурна пилка» для розвитку іншомовної компетенції у читанні. ……. 420

Калина А.В.
Використання вправ ІІ-ї групи для розвитку умінь монологічного мовлення у 5 класі загальноосвітньої школи з теми «Погода» за підручником А.Несвіт English 5. …….. 425
Карамач О.Ю., Джава Н.А.
Методика формування соціокультурної компетенції учнів середнього шкільного віку в процесі навчання усного німецького спілкування. ……... 430
Ковальчук А.В.
Комунікативний метод навчання іноземних мов. ……. 435
Ковальчук О.В.
Ігрові технології як метод розвитку творчих здібностей школяра на початковому етапі вивчення англійської мови. …. 441
Комарницька І.Р.
Проектний метод як спосіб розвитку творчих здібностей учнів. ……... 446
Корневич М.Т.
Психолого-фізіологічні фактори успішності навчання англійської мови в початковій школі. ……. 450
Кузьменко Ж.Ю.
Роль інтерактивних методів навчання при вивченні іноземної мови. …… 457
Литвинчук О.М., Джава Н.А.
Навчання письма учнів старшої школи на основі інтерактивних методик. ……. 460
Лук'янчук І.Л.
Лінгводидактичні можливості англійської пісні на уроках іноземної мови в середніх класах ЗОШ. ……. 465
Мандибура М.І.
Роль процесу формування лінгвокраїнознавчої компетенції у підвищенні пізнавальної активності старшокласників. ……. 471
Мураліс І.В.
Методика навчання старшокласників коректного письмового відтворення англійських фразеологічних одиниць українською мовою. …….. 476

Оксенюк О.П.
Діалогічне мовлення учнів старшої школи: теоретико-практичний аспект. …… 481
Пастушенко М.А.
Вплив телевізійної реальності на організацію комунікативної діяльності підлітків на уроках іноземної мови в сучасній школі. …….. 487
Пилипчук Т.С.
Організація та засоби презентації іншомовного лексичного матеріалу на початковому ступені навчання. …… 492
Прискока С.А.
Проведення групової бесіди на уроці іноземної мови у 9-му класі. …… 498
Семенченко Ю.Р.
Методики навчання іноземних мов на сучасному етапі. ……. 504
Твердохліб В.О., Коваленко С.М.
Використання пісенних матеріалів у формуванні англомовної фонетичної компетентності в учнів 5-го класу середньої загальноосвітньої школи. …….. 510
Чеван М.О.
Реалізація принципів інтенсивного навчання на уроці англійської мови. ……... 515
Шевченко В.В.
Методика формування і розвитку вимовно-інтонаційних навичок учня початкової школи. ……. 520
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 523
ЗМІСТ 531

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Матеріали ІІ Всеукраїнської
заочної студентської науково-практичної конференції

Відповідальний за підготовку збірника до видання **Воробйова І.А.**
Комп'ютерна верстка **Воробйова І.А.**